

Pensjonsreformen

Erik Orskaug, sjeføkonom i Unio

Kvinner på tvers, Oslo 21. september 2008

Offentlige tjenestepensjoner

- Mandat for partssammensatt utvalg:
  - *”Tjenestepensjon tilsvarende to tredjedeler av sluttlønn i offentlig sektor (bruttoordninger) videreføres”*
  - *”tilpasses den nye folketrygdmodellen, uten at dette svekker de offentlige tjenestepensjonsordningene”*
  - *”omfattes av delingstall og ny indeksering”*
  - Særaldersgrenser, uføretrygd, korttidsytelser
- Fordeling vs nøytralitet: 30 år opptjening, bruttogarantien, samordningsfordeler, allårsopptjening, kombinere arbeid og pensjon uten avkorting

Dagens bruttogaranti

- To-tredeler av sluttlønn
- Manglende opptjening i Folketrygden (30 vs 40 år)
- Aldersgrense lavere enn 67 år (særaldersgrenser)
- Hvis uføregrad mindre enn 50 pst dekkes uføretrygden fullt ut av tjenstepensjonen (folketrygden har krav til minst 50 pst uføregrad)
- Garanti mot effekt av framtidig endring i folketrygden (jamfør 1992)
- Samordningstillegget (1/4 G) og andre samordningsfordeler er regulert i Samordningsloven (ikke del av "bruttogarantien")

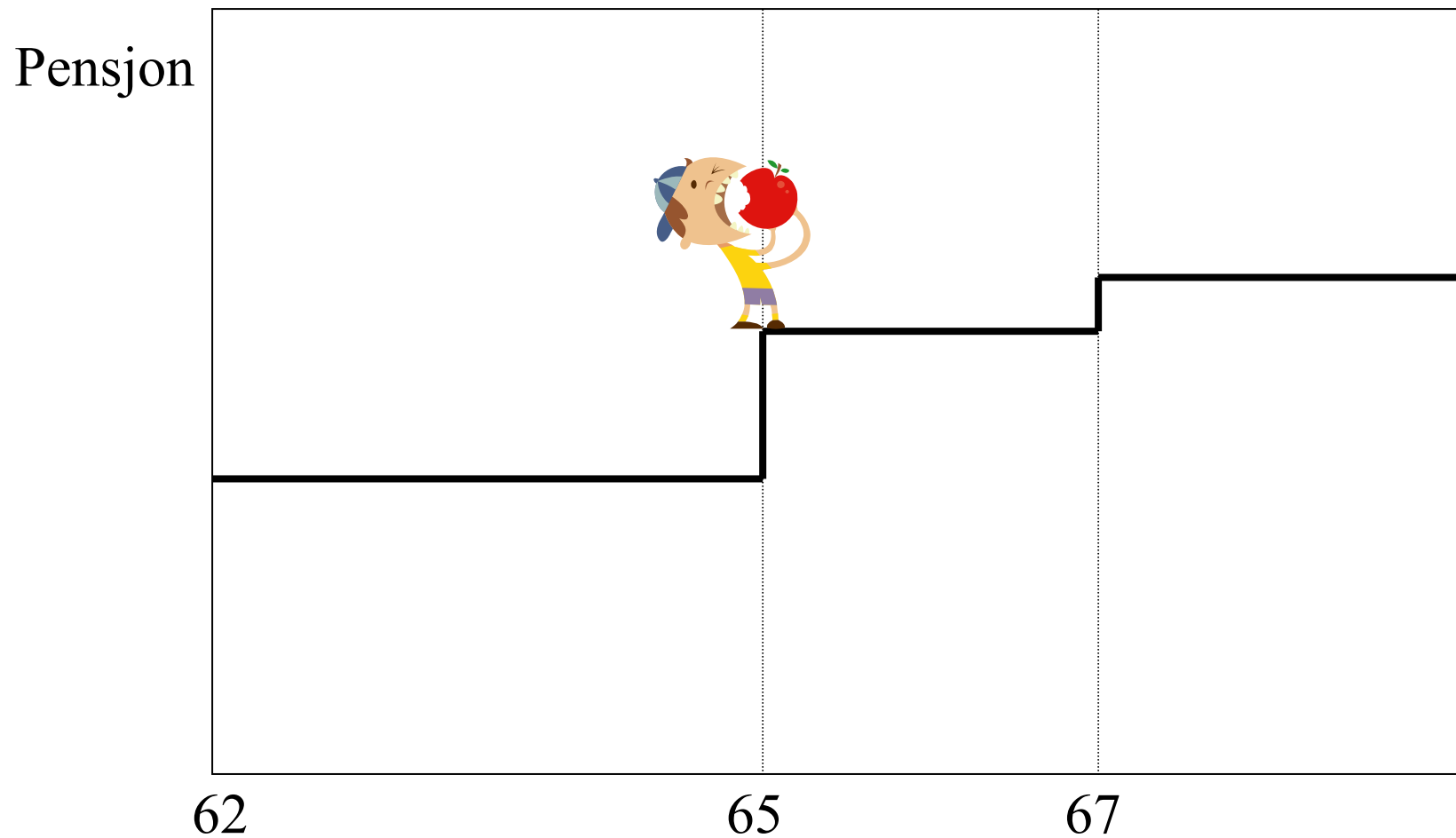
AFP og tariffoppgjøret, Rm-møtebok

- *”legges om etter mønster av omleggingen i privat sektor”*
- *”vurdere bredden i yrkesmønstrene i offentlig sektor”,
utdanningslengde, deltid, kvinneandel*
- Ekspertgruppa for AFP i offentlig sektor (mai 2008):
*”en del ansatte i offentlig sektor med lang utdanning vil
finne det vanskelig å gå av ved 62 år på grunn av manglende
pensjonsopptjening.”*
- Ses i sammenheng med evt ny tidligpensjon i off. TPO
- Vurdere utformingen av tonivåuttaket og innretningen på et
statlig kompensasjonstillegg i offentlig sektor

Grunnlovsværn for tjenestepensjon

- Arbeidsavtalen beskytter opptjente rettigheter, §105 ”eiendom”
- Innfasing/overgangsregler som i Ny FT ikke mulig
- Samme vern i statlig og kommunal sektor (lovmessig forankring mindre betydning)
- Levealdersjustering fra 2010 griper direkte inn i opptjente rettigheter
- Livsvarig grunnlovsværn for allerede ansatte eller bare for opptjente rettigheter, ref. uttalelser fra Høyesterett
- Langt mildere tilpasning til levealderjustering enn ny FT
- Samordningsfordeler og grunnlovsværn

66 prosent ved 65 år

Likelønnskommisjonen

Erik Orskaug, sjeføkonom i Unio

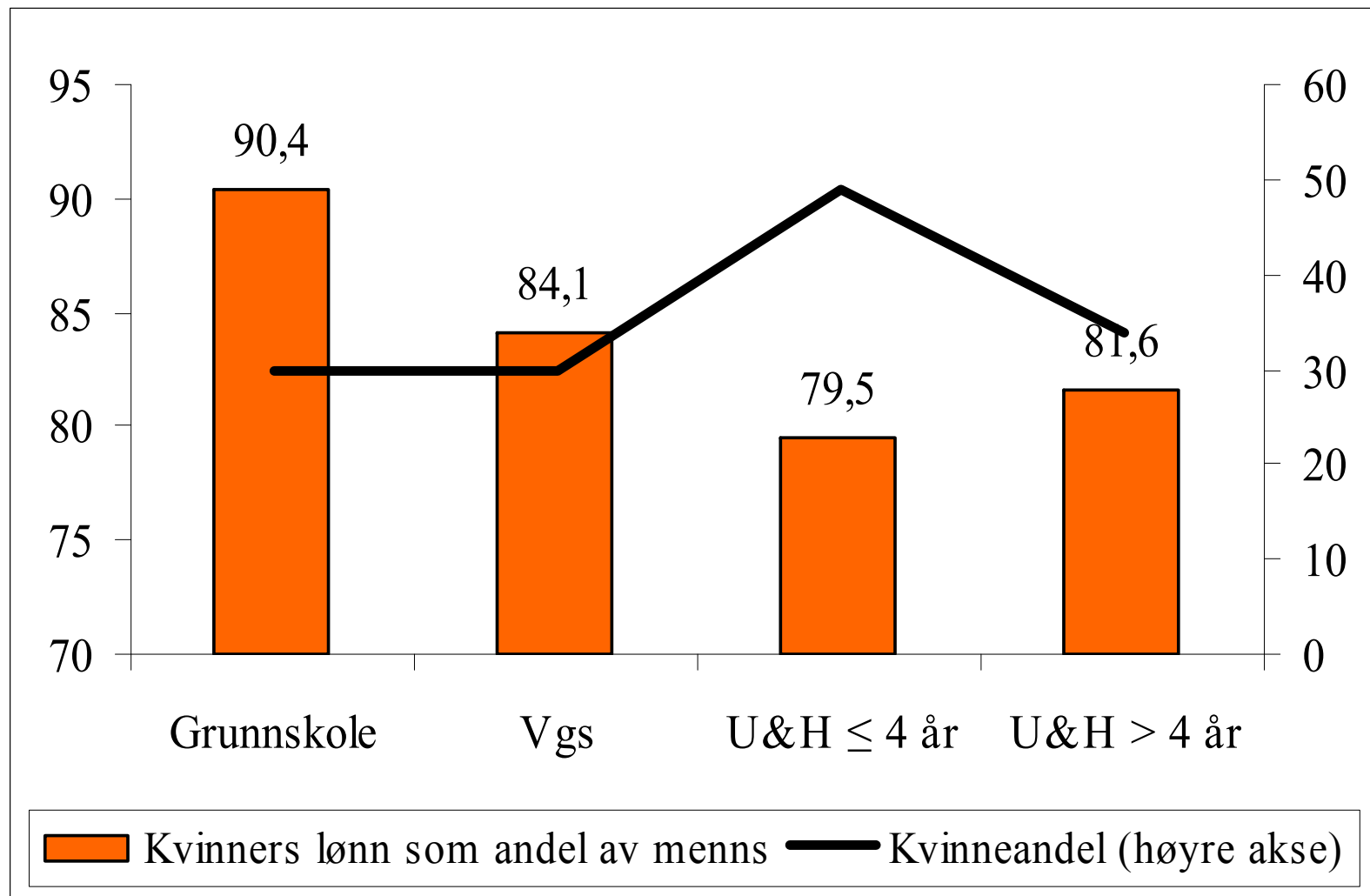
Kvinner på tvers, Oslo 21. september 2008

Verdsettings- diskriminering

Kvinneres lønn som andel av menns lønn etter utdanning

Heltidsansatte 2007

Rammer kvinner i offentlig sektor

- Verdsettingsdiskrimineringen rammer særlig kvinneledominerte utdanningsgrupper i offentlig sektor
- Mange utdanningsgrupper står overfor arbeidsgivermotparter som har mulighet til å opptre som monopolist på etterspørselsiden i arbeidsmarkedet

Unios innspill til Likelønnskommisjonen om en lønnsløftplan

- Offentlige arbeidsgivere/myndigheter må på banen
- Lønnsløftplan på 15 pst ut over de tradisjonelle oppgjørene
- Handlingsplan over en 10-årsperiode, små virkninger for samfunnsøkonomien
- Årlig gjennomføres for en yrkesgruppe eller yrkesgrupper som utgjør 30.000 årsverk, ekstrakostnad på 1½ mrd kroner
- Over en 10-årsperiode vil planen rekke til halvparten av årsverkene i offentlig sektor

Likelønnskommisjonens forslag til lønnsløft

- Analyse: Verdsettingsdiskrimineringen er størst for kvinneledominerte utdanningsgrupper i offentlig sektor med inntil 4 års høyere utdanning (følger skillet privat og offentlig sektor)
- Forslag: 3 mrd kroner i lønnsløft for disse gruppene
- Dimensjonert ut fra lønnsgapet mellom kvinner og menn i hhv skoleverket, KS, helseforetakene og staten
- Dårlig samsvar mellom analyse og forslag
- Generelt lønnsløft for kvinneledominerte utdanningsgrupper ville vært bedre, ref. Unios forslag